

Individuālā ieguldītāja ceļvedis MiFID nosacījumos

Ieguldījumi finanšu instrumentos

Šis ceļvedis ir Eiropas Vērtspapīru regulatoru komitejas (*Committee of European Securities Regulators*) *MiFID* 3. līmeņa ekspertu grupas *Jean-Paul Servais* vadībā un tās apakšgrupas (*Intermediaries sub-Group*) *Maria Jose Gomez Yubero* vadībā sagatavotā dokumenta "A consumer's guide to MiFID. Investing in financial products" tulkojums latviešu valodā.

Eiropas Vērtspapīru regulatoru komiteja ir neatkarīga Eiropas vērtspapīru tirgus uzraugu institūcija, kas ir piedalījusies Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem (turpmāk – MiFID), izstrādē. Viens no galvenajiem Eiropas Vērtspapīru regulatoru komitejas mērķiem ir veicināt nacionālo vērtspapīru regulatoru sadarbību to pamatfunkciju veikšanā, kā arī palielināt sabiedrības izpratni par finanšu pakalpojumiem un ieguldījumiem vērtspapīru tirgū.

Kas ir MiFID un kā tā Jūs ietekmē?

Šis ceļvedis būs Jums piemērots, ja esat veicis ieguldījumus vērtspapīros vai plānojat to darīt. Tajā aprakstītas pamatnostādnes, kuras ir ieviestas Latvijas normatīvajos aktos saistībā ar MiFID spēkā stāšanos un kuras Jūs skar attiecībā ar investīciju sabiedrībām (piem., bankām, brokeru sabiedrībām), ja Jūs izmantojat to sniegtos pakalpojumus Eiropas robežās.

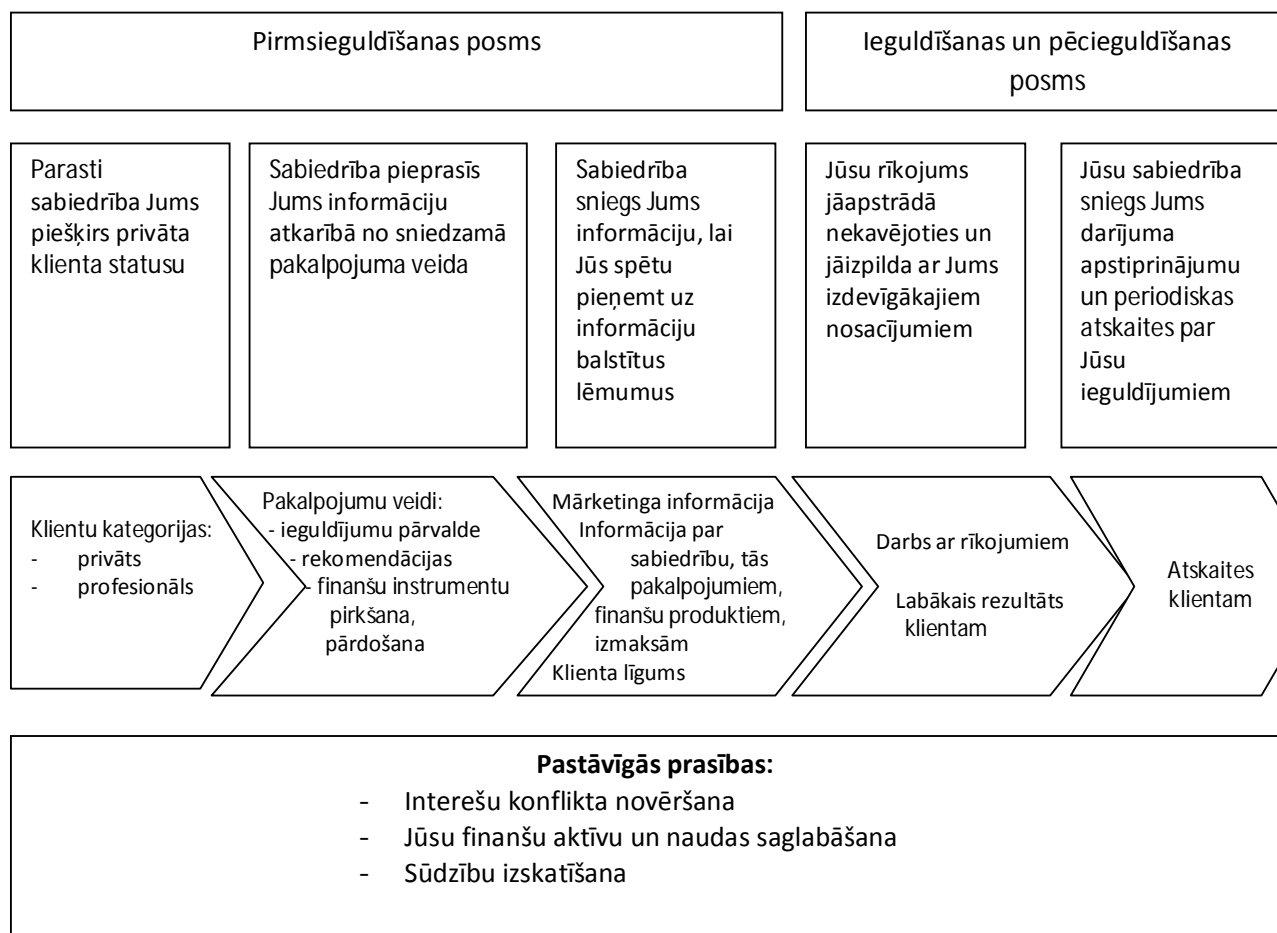
Padomājiet par finanšu produktiem, kas Jums pieder. Varbūt Jums ir atvērts viens vai vairāki konti bankā, Jums ir hipotēka, kredītkarte, Jums pieder akcijas, Jūs esat ieguldījis līdzekļus kādā no pensiju plāniem vai ieguldījumu fondiem. MiFID attiecas tikai uz daļu no šiem produktiem, proti, uz akcijām un ieguldījumu fondu daļām (kopumā MiFID attiecas uz vērtspapīriem). MiFID neattiecas uz banku depozītiem un kredītiem vai uz apdrošināšanas polisēm. Saistībā ar produktiem, kurus regulē MiFID, investīciju sabiedrības var piedāvāt Jums tādus pakalpojumus kā līdzekļu pārvaldīšana Jūsu vārdā, rekomendāciju sniegšana par ieguldījumiem vērtspapīros un finanšu instrumentu pirkšana un pārdošana.

Viens no galvenajiem MiFID ieviešanas mērķiem ir vienādot ieguldītāju aizsardzību visā Eiropā. Jūsu kā ieguldītāja aizsardzības pakāpe būs atkarīga no, cik lielā mērā Jūs paļaujaties uz Jūsu paša zināšanām un pieredzi un cik lielā mērā Jūs paļaujaties uz investīciju sabiedrību. Piemēram, ja Jūsu zināšanas un pieredze finanšu jomā ir neliela un Jūs lūdzat investīciju sabiedrībai Jūs konsultēt vai pieņemt lēmumus Jūsu vārdā, Jūs iegūsiat augstākās pakāpes aizsardzību.

MiFID nosaka trīs pamatprincipus, pēc kuriem jādarbojas investīciju sabiedrībām, ja tās sniedz Jums pakalpojumus, proti:

- darboties **godīgi, taisnīgi un profesionāli**, atbilstoši Jūsu labākajām interesēm. Šis princips Jūs aizsargā, kad Jūs sadarbojaties ar investīciju sabiedrību, kura ir profesionālāka par Jums;
- sniegt Jums atbilstošu un visaptverošu informāciju, kura ir **taisnīga, skaidra un nav maldinoša**. Tas palīdzēs Jums izprast finanšu instrumentus un pakalpojumus, lai Jūs varētu pieņemt uz iegūto informāciju balstītus lēmumus, kā arī tas nodrošinās, ka Jūs nesaņemat tendenciozu vai neskaidru informāciju;
- sniegt Jums pakalpojumus, **ņemot vērā tieši Jūsu individuālos apstākļus**, t.i., nodrošināt, ka Jūsu ieguldījums atbilst Jūsu kā ieguldītāja profilam un prasībām.

Šis ceļvedis ir veidots hronoloģiski, t.i., tas atspoguļo posmus, kas seko cits citam Jūsu un investīciju sabiedrības ikdienas sadarbībā. MiFID principi attiecas uz katru soli, ko attiecībā uz Jums veic investīciju sabiedrība.

IEGULDĪŠANAS PROCESA POSMI

I daļa

Pirms ieguldīšanas

1.1. Kāds klients Jūs esat?

Pirms ieguldījumu pakalpojuma sniegšanas investīciju sabiedrībai ir jānosaka Jūsu kā klienta statuss: privāts klients vai profesionāls klients. Parastā gadījumā Jūs iegūsiat privāta klienta statusu – tā ir kategorija, kurā ietilpst vairākums privātpersonu.

Privāta klienta statusā Jūs iegūsiat lielāko Jūsu kā ieguldītāja aizsardzību. MiFID paredz lielāku aizsardzību ieguldītājiem ar mazākām zināšanām un pieredzi (kas ir privātie klienti), turpretī ieguldītāji ar lielākām zināšanām un pieredzi (profesionālie klienti) iegūst mazāku aizsardzību. Profesionālie klienti ir bankas, valdības, pensiju fondi, lielle uzņēmumi un izņēmuma kārtā atsevišķas privātpersonas.

Kas notiek, ja Jūs vēlaties kļūt par profesionālu klientu? Kas notiek, ja investīciju sabiedrība pieprasa Jums kļūt par profesionālu klientu? Kādas būs sekas?

Atsevišķos gadījumos Jūs varat iegūt profesionālā klienta statusu. Jūs varat būt ieinteresēts iegūt šādu statusu, ja vēlaties piekļūt produktiem, kas nav pieejami privātiem klientiem, vai vēlaties kļūt par tādas ieguldījumu sabiedrības klientu, kura neapkalpo privātos klientus.

Ja Jūs vēlaties kļūt par profesionālo klientu, Jums jābūt drošam par savām spējām pieņemt patstāvīgus lēmumus par ieguldīšanu un par savām spējām pienācīgi novērtēt riskus, kurus Jūs uzņematies, kā arī Jums jābūt drošam par to, ka Jums nav nepieciešama lielāka Jūsu kā ieguldītāja aizsardzība.

Ja Jūs izvēlaties būt profesionāls klients, Jūs zaudējat to aizsardzību, kas saskaņā ar likumu nodrošināta privātajiem klientiem. Ieguldījumu sabiedrībai ir pienākums Jums to paskaidrot. Piemēram, Jūs kā profesionāls klients parasti iegūsiat mazāk informācijas vai brīdinājumu saistībā ar vairākiem jautājumiem.

Pirms Jums tiek piešķirts profesionāla klienta statuss, ieguldījumu sabiedrībai jānosaka, vai šis statuss ir Jums atbilstošs. Investīciju sabiedrībai ir jānosaka, vai Jūs spējat pieņemt patstāvīgus lēmumus par ieguldījumiem un vai Jūs izprotat riskus, ko uzņematies.

Ieguldījumu sabiedrība var noteikt, ka Jūs esat profesionālais klients tikai tad, ja Jūs atbilstat vismaz diviem no šādiem kritērijiem:

- Jūs bieži veicat darījumus;
- Jūsu ieguldījums ir ievērojams;
- Jums ir atbilstoša pieredze ieguldījumu jomā.

1.2. Kādus pakalpojumus Jūs varat saņemt?

Ilgākā termiņā Jums iespējams saņemt vienu vai vairākus no šādiem ieguldījumu pakalpojumu pakalpojumiem:

- Jūs saņemat personīgu rekomendāciju par ieguldījumiem, produktiem un rīcības veidiem (*investment advice*);
- Jūs pārkat vai pārdodat finanšu instrumentus bez rekomendācijas;
- ieguldījumu sabiedrība pārvalda Jūsu ieguldījumus Jūsu vārdā.

Šai sadaļā paskaidrosim, kādus dažādu veidu pakalpojumus Jūs varat saņemt no investīciju sabiedrībām un kādas darbības tās veiks Jūsu aizsardzībai.

Rekomendācija (*investment advice*)

Saņemot rekomendāciju, Jūs ļaunaties uz investīciju sabiedrību lielākā mērā, nekā tas būtu apstākļos, kad Jūs veiktu vienkāršus darījumus bez rekomendācijas. Tādēļ Jums jābūt pārliecībai, ka sabiedrība izprot Jūsu individuālās vajadzības un apstākļus un rekomendē Jums piemērotus produktus. MiFID paredz procesu, ko var nosaukt par *piemērotības testu*, kad sabiedrība uzdod Jums jautājumus, lai gūtu priekšstatu par Jums atbilstošajiem ieguldījumu veidiem.

Ja sabiedrība nesaņem vai nevar saņemt par Jums nepieciešamo informāciju, lai novērtētu piemērotību, tā nedrīkst sniegt Jums rekomendāciju. Ja Jūs sniegsiet informāciju ierobežotā apjomā, tas ietekmēs pakalpojumu, kurus sabiedrība drīkstēs Jums sniegt, raksturu.

Piemērotības testa ietvaros Jums, visticamāk, var uzdot jautājumus par šādām tēmām:

- Jūsu ieguldījumu mērķi

Tie var būt jautājumi par to, kādu laika periodu (termiņu) Jūs vēlētos turēt Jūsu investīcijas, par Jūsu attieksmi pret risku, par to, vai Jūs vēlaties ieguldīt tā, lai nākotnē ģenerētu stabilu ienākumu plūsmu (*invest for income*) vai lai nākotnē gūtu ievērojamu Jūsu ieguldīto līdzekļu vērtības pieaugumu (*invest for growth*), vai arī lai Jūsu kapitāls būtu drošs un tas netiktu zaudēts, lai izvairītos no jebkāda riska, vai arī Jūs vēlaties uzņemt ievērojamu riska līmeni.

- Jūsu finanšu situācija

Informācija par Jūsu finanšu situāciju var tikt iegūta ar tādiem jautājumiem, kas attiecas uz Jūsu ienākumu avotiem, ienākumu apmēru un regularitāti, uz Jums piederošiem aktīviem, nekustamo īpašumu, uz Jūsu parādiem un citām finanšu saistībām.

- Jūsu zināšanas un pieredze

Jautājumi par Jūsu zināšanu līmeni un pieredzi var ietvert pakalpojumu un produktu veidus, kurus Jūs zināt, Jūsu iepriekš veikto darījumu būtību, apjomu un biežumu, Jūsu izglītības līmeni, šī brīža un iepriekšējo nodarbošanos.

Tirdzniecība ar finanšu instrumentiem bez rekomendācijas

A. Atbilstības tests

Kā jau minējām, gadījumos, kad investīciju sabiedrība sniedz Jums ieguldījumu rekomendāciju, tai jānodrošina, ka tās rekomendācija ir atbilstoša Jūsu interesēm.

Ja Jūs nesaņemat ieguldījumu rekomendāciju no investīciju sabiedrības (vai arī Jūs nepaļaujaties uz sabiedrību Jūsu ieguldījumu pārvaldīšanā), tiek paredzēts, ka Jūs uzņematies lielāku atbildību par saviem lēmumiem. Ja Jūs vēlaties, lai sabiedrība vienkārši seko līdzī Jūsu rīkojumiem pirkt vai pārdot finanšu instrumentus, iestājas cits aizsardzības mehānisms, ko sauc par *atbilstības testu*.

Testa mērķis ir aizsargāt tos ieguldītājus, kuri var neizprast vai nezināt ar darījumu saistīto risku līmeni un sekas, it īpaši, ja produkts nav vienkāršs ("*complex*") vai arī ja veikt šo darījumu nebija ieguldītāja iniciatīva.

Atbilstības testa ietvaros Jūs, visticamāk, tiksiet iztaujāts par Jūsu zināšanām un pieredzi investīciju jomā.

- Ja sabiedrība secina, ka Jums ir vajadzīgās zināšanas un pieredze, lai izprastu ar ieguldījumiem saistītos riskus, sabiedrība var sākt darījumu izpildi.
- Ja sabiedrība secina, ka Jums nav vajadzīgo zināšanu un pieredzes vai Jūs neesat sniedzis sabiedrībai pietiekamu informāciju, lai ļautu tai izdarīt secinājumus, tad sabiedrība Jūs brīdinās par to, ka tā vai nu neuzskata paredzēto darījumu par atbilstošu Jūsu interesēm, vai arī ar Jūsu sniegto informāciju nepietiek, lai novērtētu darījuma atbilstību Jūsu interesēm. Ja Jūs uzstājat uz darījuma sākšanu, Jums jāuzņemas tā risks.

B. Tirdzniecība ar vienkāršiem ("*non-complex*") finanšu instrumentiem vienīgi uz rīkojumu izpildes pamata ("*execution-only*")

Atbilstības tests netiek veikts attiecībā uz atsevišķiem darījumu veidiem gadījumos, kad netiek sniegta rekomendācija. Šāds pakalpojums ir vienīgi rīkojumu izpilde ("*execution-only*"). Apstākļi, kuros *atbilstības tests* netiek veikts, ir šādi:

- finanšu produkts vai instruments, kas ir darījuma objekts, ir vienkāršs ("*non-complex*");
- Jūs pats sazināties ar sabiedrību, lai veiktu darījumu. Tas nozīmē, ka Jūsu rīkojums nav iesniegts, ietekmējoties no sabiedrības tieši Jums sniegtiem ieteikumiem vai citas informācijas, kura

Vienkāršo ("*non-complex*") finanšu instrumentu piemēri:

- akcijas, kas tiek tirgotas regulētā tirgū
- naudas tirgus instrumenti
- daudzi obligāciju veidi
- noteiktu ieguldījumu fondu daļas

Finanšu instrumenti, kuri nav vienkārši ("*complex*"), piemēri:

- iespēju līgumi (*options*)
- nākotnes līgumi (*futures*)
- mijmaiņas līgumi (*swaps*)
- citi atvasinātie instrumenti
- finanšu kontrakti par cenas starpību (*contracts for differences*)
- konvertējamās obligācijas (*convertible bonds*)

sniegta ar līdzīgu nolūku (piemēram, noteiktās situācijās, kad Jūs pārkat akcijas, izmantojot tirdzniecības platformu ar tiešsaistes pieslēgumu).

Jūs tiksiet brīdināts par to, ka sabiedrība neizpilda Jūsu lēmumu Jūsu vārdā.

Šādos gadījumos Jums nav jāatbild ne uz kādiem jautājumiem par Jūsu zināšanām un pieredzi investīciju jomā, finanšu stāvokli un ieguldīšanas mērķiem. Taču sabiedrība var uzdot Jums minētos jautājumus citiem nolūkiem, sevišķi, ja Jūs esat jauns klients.

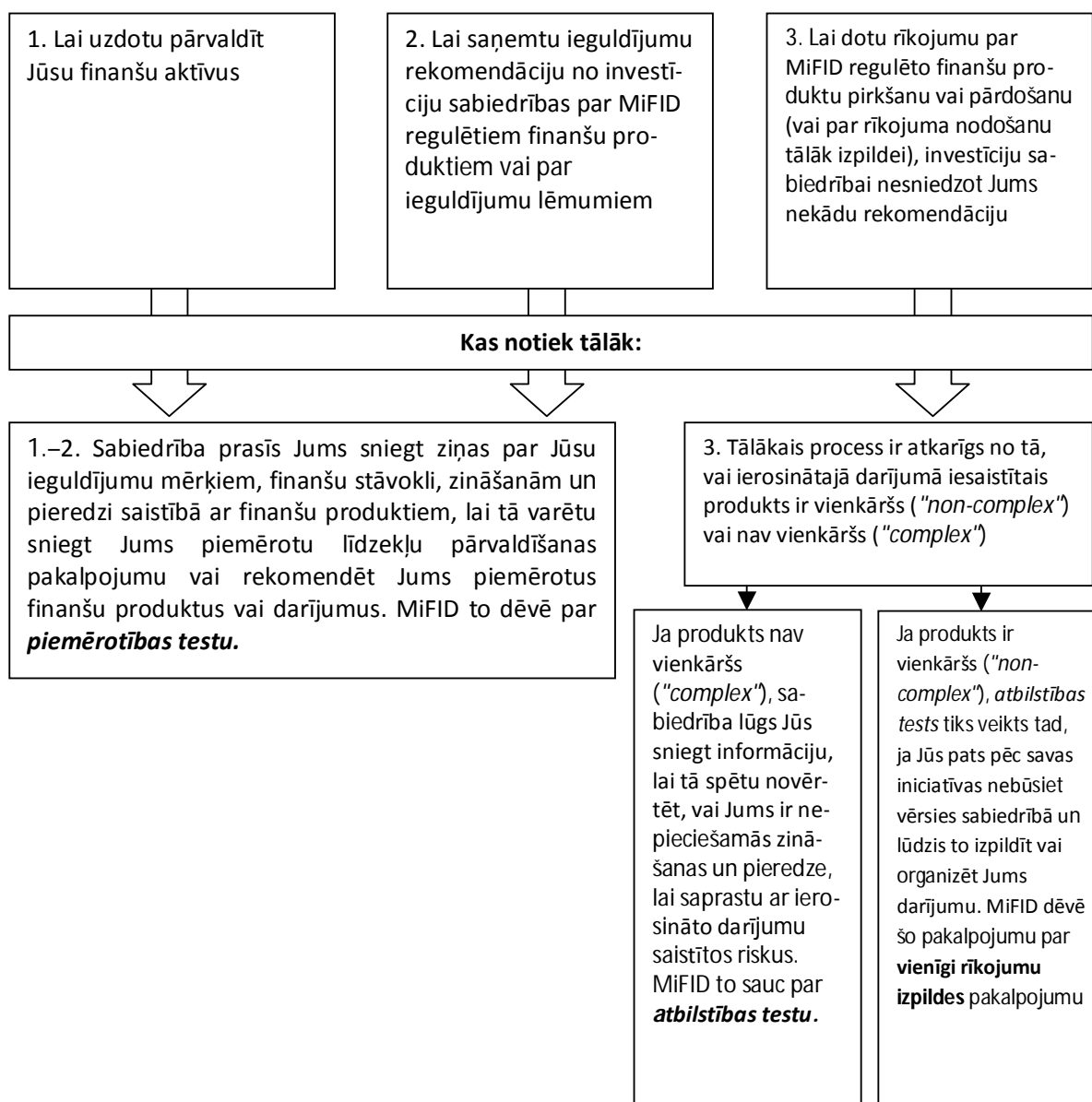
Ieguldījumu pārvalde

Ja Jūsu līdzekļus pārvalda investīciju sabiedrība, Jūs paļaujaties uz tās lēmumiem un izvēli. Ņemot vērā, ka investīciju sabiedrība nesazināsies ar Jums katru reizi, kad tā veic ieguldījumu Jūsu vārdā, sabiedrībai jau sākumā ir jābūt pietiekamai informācijai par Jums, lai tā spētu pieprasīto pakalpojumu sniegt.

Lai iegūtu pietiekamu informāciju par Jums, līdzīgi iepriekš aprakstītajam rekomendācijas gadījumam sabiedrība veiks *piemērotības testu*. Ja Jūs nesniedzat sabiedrībai vajadzīgo informāciju, tā nav tiesīga pārvaldīt Jūsu līdzekļus. Ja Jūs sniedzat tikai ierobežotu informāciju, pakalpojumu klāsts, kurus sabiedrība pēc būtības drīkst Jums sniegt, arī tiek ierobežots.

Nākamajā attēlā ietverts šajā sadaļā sniegtās informācijas apkopojums.

Jūs parasti vērsīsieties pie vienas no MiFID regulētajām investīciju sabiedrībām šādos gadījumos:

1.3. Kādu informāciju Jūs saņemsiet pirms ieguldījuma finanšu instrumentos veikšanas?

Visai informācijai, kuru Jūsu un sabiedrības sadarbības laikā Jums sniedz sabiedrība, jābūt patiesai, skaidrai un nemaldinošai. Šis princips attiecas gan uz informācijas saturu, gan uz tās pasniegšanas veidu.

Sabiedrībai, kura Jūs apkalpo, jāsniedz Jums vajadzīgā informācija laikus, tas ir, tik ilgu laiku pirms pakalpojuma izmantošanas, cik Jums ir vajadzīgs, lai to izvērtētu un pieņemtu izsvērtu lēmumu. Informācijas veidi, ko Jūs saņemsiet pirms pakalpojuma, ir šādi:

Mārketinga paziņojumi

Neatkarīgi no tā, vai Jūs esat vai neesat kādas investīciju sabiedrības klients, Jūs varat saņemt reklāmas un citus mārketinga materiālus no sabiedrības. Visi reklāmas un citi mārketinga materiāli jāsniedz tādā veidā, lai Jūs varētu noteikt, ka tie ir reklāmas materiāli.

Līgumi

Ja Jūs esat jauns privāts klients, kuru sabiedrība ieguvusi, lai sniegtu ieguldījumu pakalpojumus (atšķirīgus no ieguldījumu rekomendāciju sniegšanas), Jums tiks prasīts dot rakstveida piekrišanu līguma noteikumiem, kuros būs ietvertas galvenās Jūsu un sabiedrības tiesības un pienākumi.

Informācija par sabiedrību

Sabiedrībai jāsniedz Jums vispārēja informācija par sevi, ieskaitot to, kas regulē sabiedrības darbību un kādus pakalpojumus tā sniedz klientiem, lai palīdzētu Jums saprast piedāvāto pakalpojumu būtību un ar tiem saistītos riskus.

Informācija par līdzekļu ieguldīšanu

Ja Jūs esat uzdevis sabiedrībai pārvaldīt līdzekļus Jūsu vārdā, sabiedrība Jums sniegs informāciju, tai skaitā par pārvaldīšanas mērķiem un ar to saistīto riska pakāpi, par portfeli iekļaujamajiem finanšu produktiem un darījumu veidiem, par ieguldījumu novērtēšanas metodēm un biežumu.

Informācija par finanšu instrumentiem

Jūs saņemsiet informāciju, kurā skaidrota finanšu instrumentu būtība, ar tiem saistītie riski un izmaksas. Šī informācija ietvers, piemēram, aprakstu par finanšu instrumentu riskiem un to, vai cena/vērtība var būt svārstīga. Informācijas apjoms būs atkarīgs no instrumenta veida, tā sarežģītības un riska profila.

Informācija par izmaksām

Jūs saņemsiet informāciju par tiešajām un netiešajām izmaksām, kuras ir saistītas ar pakalpojumu vai instrumentiem, tai skaitā par jebkurām maksājamajām komisijām. Šai informācijai ir jāsniedz Jums pilns priekšstats par visām izmaksām. Tomēr atsevišķos gadījumos precīza informācija par kopējām izmaksām nav pieejama brīdī, kad Jums tiek sniegta kopējā informācija. Tā vietā Jums pietiekamā apjomā jāsaņem informācija, kā veidosies izdevumi un/vai tiks rēķinātas komisijas, lai Jūs varētu kontrolēt kopējo samaksāto cenu, tiklīdz šī cena Jums būs pieejama.

Pirms ieguldīšanas finanšu instrumentos vajadzētu pārliecināties, ka Jūs zināt, kas ir jādara gadījumā, ja Jums ir pretenzijas pret sabiedrību vai ja Jūs prasāt kompensāciju, un kādā ieguldītāju aizsardzības shēmā sabiedrība piedalās. Sabiedrībai ir pienākums sniegt Jums minētās ziņas.

II daļa

ieguldīšanas gaitā un pēc ieguldīšanas

2.1. Kas notiek, ja Jūs iesniedzat sabiedrībai rīkojumu?

Kā Jūsu rīkojums tiek apstrādāts?

Kad Jūs uzdotat sabiedrībai pirkt vai pārdot finanšu instrumentus, Jūsu rīkojums jāizpilda bez vilcināšanās, tādā secībā, kādā sabiedrība ir saņēmusi rīkojumus, un ievērojot noteikto termiņu.

Gadījumos, kad sabiedrībai jebkāda iemesla dēļ rodas būtiski sarežģījumi, kas kavē to izpildīt Jūsu rīkojumu noteiktajā secībā, sabiedrībai jāziņo Jums par šiem apstākļiem.

Kas ir "labāko rezultātu sasniegšana klientam"?

Lai veiktu finanšu instrumentu pirkšanu vai pārdošanu, sabiedrībai ir jāpilda Jūsu rīkojumi tādā veidā, lai konsekventi sasniegtu labāko iespējamo rezultātu Jums kā klientam. To sauc par "labāko rezultātu sasniegšanu klientam" ("*Best Execution*").

Būtībā sabiedrība noteiks tirdzniecības vietas, kuras ļaus tai sasniegt labāko rezultātu. Tirdzniecības vietu piemēri ir: fondu biržas, tirdzniecības platformas, citas investīciju sabiedrības vai pati sabiedrība, kura Jūs apkalpo.

Sabiedrība var sasniegt Jums labāko rezultātu, ņemot vērā virkni faktoru, tādus, kā, piemēram, cena, ar izpildi saistītās izmaksas, izpildes ātrums un varbūtība.

Visnozīmīgākie faktori, kurus sabiedrība ņems vērā rīkojumu izpildē, ir cena un kopējās izmaksas (tas ir, kopējā summa, ko Jūs maksāsi darījuma rezultātā, ieskaitot cenu, visus izdevumus, tirdzniecības vietas izmaksas, klīringa un norēķinu komisijas un citas komisijas, kas maksājamas darījuma izpildē iesaistītajām trešajām personām).

2.2. Kādu informāciju Jūs saņemsiet ieguldīšanas laikā un pēc ieguldīšanas?

Kādu informāciju Jūs saņemsiet no sabiedrības, kura izpilda Jūsu rīkojumus?

Jūs saņemsiet informāciju par to, kā praksē Jūsu sabiedrība sasniegs Jums labāko rezultātu. Minētā informācija ietver:

- to, kā sabiedrība nosaka faktoros, kuri ir īpaši svarīgi labākā rezultāta sasniegšanai;
- tirdzniecības vietas, uz kurām sabiedrība paļaujas;
- brīdinājumu par to, ka, ja Jūs dosiet speciālus norādījumus rīkojuma izpildei, šiem norādījumiem būs prioritārs spēks un sabiedrība nevarēs darboties saskaņā ar pašas procedūrām, kuras tā parasti veic, lai sasniegtu klientam labāko rezultātu, – tā vienkārši sekos Jūsu norādījumiem. Piemēram, ja Jūs dosiet norādījumu izpildīt Jūsu rīkojumu kādā konkrētā tirgū, Jūs varat zaudēt labumu, kāds tiktu iegūts, ja rīkojums tiktu izpildīts par labāku cenu citur.

Kādas atskaites Jūs saņemsiet?

Pēc tam, kad Jūs būsiet nopircis vai pārdevis finanšu instrumentu, sabiedrība nosūtīs Jums darījuma apstiprinājumu, kas satur būtiskāko informāciju, piemēram, instrumenta nosaukumu, darījuma izpildes cenu, datumu un laiku, kā arī kopējo samaksāto komisiju un izmaksu summu.

Gadījumos, kad sabiedrība pārvaldīs Jūsu finanšu aktīvus, tai jāsūta Jums periodiski pārskati, kas satur tādu informāciju kā, piemēram, Jūsu aktīvu kopuma sastāvs un novērtējums, kopējais samaksāto komisiju un izmaksu apmērs, un informāciju par to, kādi rezultāti ir sasniegti pārskata perioda laikā.

Jūsu interesēs ir saglabāt visus dokumentus, ko Jūs saņemat no sabiedrības.

III daļa

Pastāvīgās prasības

3.1. Interesu konflikts

Sabiedrībai ir pienākums darboties klienta interesēs. Lai to izpildītu, sabiedrība veic pasākumus, lai novērstu interešu konfliktus, kuru rezultātā Jūsu intereses var tikt nelabvēlīgi aizskartas.

Sabiedrībai ir jāizvairās no tā, lai dotu priekšroku nevis Jūsu interesēm, bet citu klientu vai pašas sabiedrības interesēm, kad tā sniedz Jums pakalpojumu.

Interesu konfliktu piemēri: sabiedrībai ir iespēja uz Jūsu rēķina nopelnīt vai izvairīties no finanšu zaudējumiem vai arī sabiedrība ir ieinteresēta dot priekšroku cita klienta, nevis Jūsu interesēm.

Sabiedrība informēs Jūs par pamatnostādņēm, kurām tā seko, lai identificētu un pārvaldītu interešu konfliktus.

Ja sabiedrības īstenotie pasākumi nav pietiekami, lai pārvaldītu interešu konfliktu, tā skaidri atklās Jums šī interešu konflikta būtību un avotus pirms pakalpojumu sniegšanas.

3.2. Jūsu finanšu aktīvu un naudas līdzekļu droša turēšana

Kad Jūs izvietojat finanšu aktīvus vai naudu sabiedrībā, tā nodrošina Jūsu īpašuma tiesības, īstenojot pasākumus, lai:

- turētu tos šķirti no pašas sabiedrības aktīviem un naudas un no citu sabiedrības klientu aktīviem un naudas;
- nodrošinātu precīzu datu un kontu uzskaiti un uzglabāšanu un veiktu regulāras saskaņošanas procedūras;
- nosūtītu Jums pārskatu vismaz reizi gadā par Jūsu vārdā turamajiem aktīviem un naudu.

3.3. Klientu sūdzības

Sabiedrībai jāizveido efektīvas un caurskatāmas procedūras klientu iesniegto sūdzību izskatīšanai. Ja Jūs esat sabiedrībai iesniedzis sūdzības, tai ir pienākums šīs sūdzības uzskaitīt un norādīt veiktos pasākumus sūdzībās minēto jautājumu risināšanai.

Nobeigums

Šīs publikācijas mērķis ir veicināt klientu zināšanas un izpratni par izmaiņām, kuras viņus skar līdz ar MIFID un Finanšu instrumentu tirgus likuma spēkā stāšanos. Visas izmaiņas un aspekti, kas izklāstīti šajā ceļvedī, ir ieviesti, lai nodrošinātu, ka ieguldītāji tiek pienācīgi aizsargāti, investējot finanšu instrumentos.

Atcerieties pamatprincipus, kuri sabiedrībai jāievēro, sadarbojoties ar Jums:

- rīkoties **godīgi, taisnīgi un profesionāli Jūsu interesēs;**
  - sniegt Jums atbilstošu un vispusīgu informāciju, kura ir **taisnīga, skaidra un nav maldinoša;**
  - sniegt Jums pakalpojumus, ņemot **vērā Jūsu individuālos apstākļus.**
-

Šis ceļvedis ir tikai īss pārskats un nav pilns Jūsu tiesību apraksts saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likumu. Tas ir aprakstošs un nesatur nekādus juridiskus ieteikumus. Pilns MiFID teksts ir pieejams Eiropas Komisijas mājas lapā: http://ec.europa.eu/internal_market/securities/isd/index_en.htm. Pilns Finanšu instrumentu tirgus likuma teksts ir pieejams Finanšu un kapitāla tirgus komisijas mājas lapā: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/finansu_instrumentu_tirgus/likumi/.